T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/296
KARAR NO : 2025/412
KARAR TR : 16/06/2025

ÖZET: Evlilik öncesi Elmira "..." soyadını **taşıyan,** evlenmeyle Türk vatandaşlığını da kazanan ve "..." soyadını alan davacının, nüfus kaydında boşanma sonrası "..." olarak geçen soyadının "..." olarak düzeltilmesi istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E.F
Vekili : L.E
Davalı : Antalya İl Nüfus Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili müvekkilinin, Kazakistan vatandaşı olduğunu, evlilik öncesi "..." soyadını taşıdığını, 21/01/2022 tarihinde evlilik sonrası "..." soyadını aldığını, kocasıyla boşanmalarına rağmen, soyadının eski eşinin soyadı olan "..." olarak kalmaya devam ettiği, soyadının eski eşinin soyadı olması nedeniyle, "..." olan soyadının "..." olarak değiştirilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Antalya 11. Asliye Hukuk Mahkemesi 04/06/2024 tarih ve E.2024/255, K.2024/218 sayılı kararı** ile, davacının birden çok vatandaşlığa sahip olduğu ve talebin öncelikle birden çok vatandaşlık halinde kayıtların tutulmasına ilişkin usul ve esasları düzenleyen 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 44. maddesi, ilgili Yönetmelik'in 80. ve devamı maddeleri ile Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 51 ve devamı maddeleri uyarınca kayıtların düzeltilmesi ve uyumsuzluğun giderilmesine ilişkin bulunduğu, davadaki tüm taleplerin açıklanan bu şekliyle idari iş ve idareye verilmiş bir görev olduğu gerekçesiyle ,davanın 6100 sayılı HMK'nin 114/1-b ve 115/2. maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Tüm dosya kapsamında yapılan incelemede; Davacının 5901 sayılı Kanun'un 12. maddesinin C bendi uyarınca 30/03/2023 tarihinde Türk Vatandaşlığı kazandığı, nüfusa 14/09/2023 tarihinde tescil işleminin yapıldığı, aynı zamanda Kazakistan Cumhuriyeti vatandaşı olduğu, 21/01/2022 tarihinde* **Türk** *vatandaşı olan eski eş Korcan ... ile evlendiği ve onun soyadını aldığı, davacının önceki kızlık soyadının "..." olduğu, tarafların Korkuetli 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2022/220 E. ve 2023/21 K. Sayılı ve 07/03/2023 kesinleşme tarihli kararıyla boşandığı ve kararın nüfus kayıtlarına tescil edildiği, ancak boşanmadan sonra, evlenmeden önceki kızlık soyadının nüfusa tekrar tescil edilmediği, halen eski eşin soyadının kayıtlı olduğu, boşanma ilamında eski eşin soyadının kullanılmasına ilişkin bir talep olmadığı gibi bu hususta bir hüküm de bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu haliyle davacının çok vatandaşlığa sahip olduğu ve talebin öncelikle çok vatandaşlık halinde kayıtların tutulmasına*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden oRJ5mWd - RvHEsO6 - DLglyCM - FaZnzo= ile erişebilirsin

ilişkin usul ve **esasları** *düzenleyen 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 44. maddesi, ilgili Yönetmelik'in 80. ve devamı maddeleri ile Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 51 ve devamı maddeleri uyarınca kayıtların düzeltilmesi ve uyumsuzluğun giderilmesine ilişkin bulunduğu, davadaki tüm taleplerin açıklanan bu şekliyle idari iş ve idareye verilmiş bir görev olduğu şekliyle değerlendirilmesi gerekmektedir (Bknz. Diyarbakır BAM 1. Hukuk Dairesi'nin 11/11/2021 tarih ve 2021/303 Esas ve 2021/762 Karar sayılı ilamı).*

Bu nedenle 6100 sayılı HMK'nin 114/1-b ve 115. maddesi hükümleri uyarınca davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan usulden reddine..."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Antalya 4. İdare Mahkemesi 16/04/2025 tarih ve E.2025/468 sayılı kararı** ile, davacının iş bu davadaki isteminin haklı nedene dayalı soyadının değiştirilmesi niteliğinde olduğu ve 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca davaya konu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir :

"...Uyuşmazlıkta, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; davacının idari işlemin iptali isteminde bulunmaksızın '..." olan soyadının "..." olarak değiştirilmesi isteminde bulunduğu, 4721 sayılı Kanun'un 39. maddesinde, mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamayacağı hükme bağlanmış; 5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği; 36. maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının asliye hukuk mahkemesinde açılacağı kurallarına yer verilmiş olduğu; nüfus davalarına yönelik olarak yerleşik içtihatlarda, nüfus kütüğünde bulunan bir kaydın baştan itibaren hatalı olduğu iddiasına dayalı davaların "kayıt düzeltme" davası olarak kabulü ile söz konusu hataların hükmen adli **yargı** *yerince düzeltilmesi gerektiğinin belirtildiği; bakılan uyuşmazlığın da, Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte açıklanan kaydın düzeltilmesi kapsamında değerlendirilebileceği açıktır.*

Bu durumda, davacının işbu davadaki isteminin haklı nedene dayalı soyadının değiştirilmesi niteliğinde olduğu ve yukarıda yer verilen 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca davaya konu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim benzer bir uyuşmazlıkta verilen Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 15.05.2023 tarih ve E.2022/634, K.2023/360 sayılı kararı da bu yöndedir,...

5. Antalya 4. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden oRJ5mWd - RvHEsO6 - DLglyCM - FaZnzo= ile erişebilirsin

açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

7. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun IV *"Düzeltme"* üst başlığı altında *"1.Genel olarak"* alt başlıklı 39. maddesi şöyledir:

"Mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamaz."

8. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun "*Aile kütüklerinde bulunması gereken kişisel bilgiler* " başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"(1) Her mahalle veya köy için ayrı aile kütüğü tutulur. Aile kütüklerinde aşağıdaki bilgiler bulunur:

a) Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası.

b) Kayıtlı bulunduğu il, ilçe, köy veya mahalle adı ile cilt, aile ve birey sıra numarası.

c) Kişinin adı ve soyadı, cinsiyeti, baba ve ana adı ile soyadları, evli kadınların önceki soyadları.

ç) Doğum yeri ile gün, ay ve yıl olarak doğum tarihi ve kütüğe kayıt tarihi.

d) Evlenme, boşanma, soybağının kurulması veya reddi, ölüm, vatandaşlığın kazanılması veya kaybedilmesi gibi kişisel durumda meydana gelen değişiklik veya yetkili makamlarca yapılan düzeltmeler.

e) Dini.

f) Medenî hali.

g) Yerleşim yeri adresi.

ğ) Fotoğrafı.

h) (Ek: 14/1/2016-6661/9 md.) Biyometrik verisi.

ı) (Ek: 19/10/2017-7039/3 md.)Velayete ve vesayete ilişkin bilgileri.

(Değişik son cümle: 19/10/2017-7039/3 md.) (a), (g), (ğ), (h) ve (ı) bentlerinde belirtilen kayıtlar sadece elektronik ortamda tutulur.

(2) Türkiye'de aile kütüğü bulunmayan ve yabancı ülkelerde oturan vatandaşlar Bakanlığın göstereceği bir nüfus müdürlüğünde açılacak aile kütüğüne kaydedilir.

9. 5490 sayılı Kanun'un *"Kayıt düzeltilmesi"* başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"(1) Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddi hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir.

(2) Aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin talepler, kişinin yazılı beyanına uygun olarak tescil edilir, değiştirilir, boş bırakılır veya silinir."

10. 5490 sayılı Kanun'un *"Nüfus davaları"* başlıklı 36. maddesi şöyledir.

"(1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (..) nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

b) (Değişik: 19/10/2017-7039/9 md.) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden oRJ5mWd - RvHEsO6 - DLglyCM - FaZnzo= ile erişebilirsin

olmayan çocukların soyadını da düzeltir.

c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

(2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/06/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hakim Şerife ÖZDOĞAN IŞIK'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, Kazakistan vatandaşı olup evlilikle Türk vatandaşlığını da kazanan ve evlenerek Türkiye nüfus kayıtlarında *"..."* olarak geçen soyadının, boşanması nedeniyle *"..."* olarak düzeltilmesi istemine ilişkindir.

14. Dava dosyalarının incelenmesinden, evlilik öncesi *"E.A"* adını ve soyadını taşıyan davacının, evlilik sonrası *"..."* soyadını aldığı, kocasıyla boşanmalarına rağmen soyadının eski eşinin soyadı olan *"..."* olarak kalmaya devam ettiği, eski eşinin soyadı olması nedeniyle *"..."* olan soyadının *"..."* olarak değiştirilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

15. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; 4721 sayılı Kanun'un 39. maddesinde, mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamayacağının hükme bağlandığı; 5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği, 36. maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının asliye hukuk mahkemesinde açılacağı kurallarına yer verildiği; nüfus davalarına yönelik olarak yerleşik içtihatlarda, nüfus kütüğünde bulunan bir kaydın baştan itibaren hatalı olduğu iddiasına dayalı davaların *"kayıt düzeltme"* davası olarak kabulü ile söz konusu hataların hükmen adli yargı yerince düzeltilmesi gerektiğinin belirtildiği; bakılan uyuşmazlığın da, Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda açıklanan kaydın düzeltilmesi kapsamında değerlendirilebileceği açıktır.

16. Bu durumda davacının iş bu davadaki isteminin nüfus kaydındaki soyadının değiştirilmesi niteliğinde olduğu ve yukarıda yer verilen 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca davaya konu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Antalya 4. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Antalya 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/06/2024

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden oRJ5mWd - RvHEsO6 - DLglyCM - FaZnzo= ile erişebilirsin

tarih ve E.2024/255, K.2024/218 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Antalya 4. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Antalya 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/06/2024 tarih ve E.2024/255, K.2024/218 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

16/06/2025 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden oRJ5mWd - RvHEsO6 - DLglyCM - FaZnzo= ile erişebilirsin